

แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นongบัวลำภู เขต 1  
The Guideline for Development Professional Learning  
Communities in School under Nong Bua Lam Phu  
Primary Educational; Service Area Office 1

รัตนาวดี แสนยศ

นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

โทร.089-570-6549 E-mail: sanyot77@gmail.com

พนายุทธ เชยบาล

อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

โทร.085-696-3111 E-mail: choeybal@gmail.com

พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ

อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

โทร.088-326-5198 E-mail: phongnimit@gmail.com

Rattawadee Saenyot

M.Ed. Student, Rajabhat Udonthani University

Panayuth Choeybal

Lecturer, Faculty Education, Rajabhat Udonthani University

Phongnimit Phongphinyo

Lecturer, Faculty Education, Rajabhat Udonthani University

รับเข้า: 1 กรกฎาคม 2562 แก้ไข: 21 กรกฎาคม 2562 ตอบรับ: 6 สิงหาคม 2562

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นongบัวลำภู เขต 1 และ 2) หาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นongบัวลำภู เขต 1 โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน ที่มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และยืนยันแนวทางโดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหำร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน และ 2) แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ 1. การมีภาวะผู้นำร่วม 2. การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3. การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4. การทบทวนไตร่ตรองผล 5. การสนับสนุน และ 6. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยแนวทางทั้ง 6 ด้าน ได้รับการยืนยันว่าใช้ได้ทุกแนวทาง

**คำสำคัญ:** ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวทางการพัฒนา

### Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the professional learning communities in schools and, 2) find the guidelines of professional learning communities development in schools under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1. The research process was divided into 2 phases. Phase 1 was to study the professional learning communities in schools. The samples of this study were 310 teachers and the research instrument with a 5-level-rating-scale questionnaire. The reliability of the research instrument was 0.97. The statistic for data analysis that consisted of the mean and standard deviation. Phase 2 was to find out the guidelines of professional learning communities development in schools. The informants in the study were 12 persons selected through the purposive sampling method using by semi-structured interview for data collection. The content analysis and confirmation of guidelines by the same group of data providers. The data analysis consisted of percentage. The research found that: 1) The professional learning communities in schools was at the high level both overall and each aspect. 2) Guidelines professional learning communities development in school in all six elements: 1) shared leadership 2) shared vision 3) collaborative teamwork 4) reflection review 5) supportive and 6) professional learning and development were confirmed that can be used in all guidelines.

**Keywords:** the professional learning communities, the guidelines development

## บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกันทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว มาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทำให้เกิดการปรับปรุงทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ กระตุ้นการปฏิบัติงานของครูและกลุ่มครู พัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เป็นการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ จนในที่สุดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ, 2545: 13; ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557: 286) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะค่อย ๆ กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนคุณภาพของผลผลิตของโรงเรียน และสร้างสรรค์ให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่อยู่แล้วมีความสุขทั้งของนักเรียน ครู และผู้บริหาร (วิจารณ์ พานิช, 2555: 176) และรายงานการประชุมวิชาการการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย ยังได้เสนอแนะว่าแนวทางแก้ปัญหาการพัฒนาครูประจำการนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมบุคลากรของตนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยให้ครูรวมตัวกันเรียนรู้จากการพัฒนางานประจำของตน ทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจากการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ขณะปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนอย่างยั่งยืน (ทิศนา ขัมมณี, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว และผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูประจำการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ ประสบการณ์จากการทำหน้าที่ครู ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งแนวทางที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ คาดว่าเมื่อนำไปใช้จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครูในสถานศึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเป็นมืออาชีพ นอกจากนั้นยังส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

### วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,582 คน แบ่งตามขนาดโรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยการเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970: 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น (Strata) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากแต่ละชั้นด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม (Rovinelli and Hambleton, 1977: 49 - 60) โดยแบบสอบถามมีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จำนวน 42 ข้อ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวม

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยนำผลการศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ในระยะที่ 1 มาหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) (รัตนะ บัวสนธิ์, 2556: 96) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Selection) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 45) ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน 3) กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 3 คน 4) กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์

และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และนำข้อมูลที่สรุปแล้วกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันแนวทางต่อไป

### สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาในระยะที่ 1 ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แสดงในตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

| ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ       | $\bar{x}$ | SD   | แปลผล |
|--------------------------------------|-----------|------|-------|
| 1. การมีภาวะผู้นำร่วม                | 4.34      | 0.51 | มาก   |
| 2. การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน | 4.44      | 0.52 | มาก   |
| 3. การมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ       | 4.35      | 0.55 | มาก   |
| 4. การทบทวนไตร่ตรองผล                | 4.38      | 0.65 | มาก   |
| 5. การสนับสนุน                       | 4.28      | 0.55 | มาก   |
| 6. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ        | 4.42      | 0.55 | มาก   |
| โดยรวม                               | 4.37      | 0.45 | มาก   |

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.37$ ,  $SD = 0.45$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ( $\bar{x} = 4.44$ ,  $SD = 0.52$ ) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ( $\bar{x} = 4.42$ ,  $SD = 0.55$ ) การทบทวนไตร่ตรองผล ( $\bar{x} = 4.38$ ,  $SD = 0.65$ ) การมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ ( $\bar{x} = 4.35$ ,  $SD = 0.55$ ) การมีภาวะผู้นำร่วม ( $\bar{x} = 4.34$ ,  $SD = 0.51$ ) และการสนับสนุน ( $\bar{x} = 4.28$ ,  $SD = 0.55$ ) ตามลำดับ

ผลการศึกษาในระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 12 คน ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และยืนยันให้ใช้ได้ ทุกแนวทางทุกด้าน (ร้อยละ 100.00) สรุปได้ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

| ข้อที่                           | แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 1.1                              | ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน                                                                                                                                                                                                                                      |
| 1.2                              | ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีการประชุม มอบหมายงานให้ครูได้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามความถนัด ตรงตามความสามารถ และมีอิสระในการทำงาน                                                                                                                                                                                  |
| 1.3                              | ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สร้างครูผู้นำให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งครูผู้นำต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ใจกว้างรับฟังซึ่งกันและกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกัน                                                                                                                                       |
| 1.4                              | ผู้บริหารโรงเรียนสร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เปิดกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายให้มากที่สุดก่อนตัดสินใจแก้ปัญหา ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เปิดโอกาสในการคิดและตัดสินใจในการทำงาน เพื่อให้ได้หลายแนวทางปฏิบัติ และหาคำตอบที่หลากหลาย |
| 1.5                              | ผู้บริหารโรงเรียนมีการสื่อสารกับครู ร่วมกันคิดเชิงรุกในเรื่องที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของโรงเรียนและมีความคิดในเชิงบวกที่ต้องการปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่ไปสู่ความสำเร็จ                                                                                                                                                          |
| 1.6                              | บุคลากรในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือ ให้ความสำคัญ เสียสละ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกันเอง ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน                                                                                                                                                                                                 |
| 1.7                              | บุคลากรในโรงเรียนมีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น ประสพการณ์ที่ได้ทำงานประสบผลสำเร็จ หรือข้อค้นพบที่ได้แต่ยังไม่สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ร่วมกัน และลงมือปฏิบัติงานร่วมกันอย่างจริงจัง                                                                                                              |

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

| ข้อที่                                          | แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>2. ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2.1                                             | ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการประชุมปรึกษาหารือกำหนดทิศทางที่ชัดเจนและ<br>เป็นไปได้ในการทำงานพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 2.2                                             | ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนในการ<br>จัดการเรียนรู้ รับฟังปัญหา แก้ไขปัญหาร่วมกัน ทหาวิธีการดำเนินการ เครื่องมือหรือ<br>นวัตกรรมในการช่วยแก้ไขปัญห                                                                                                                                                                                                                 |
| 2.3                                             | ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน<br>และของตนเองร่วมกัน โดยมุ่งเน้นไปที่ผลคุณภาพของผู้เรียน คือ สร้างเด็ก ให้เก่ง ดี<br>มีสุข                                                                                                                                                                                                                               |
| 2.4                                             | ครูมีการตระหนัก เห็นคุณค่าของเพื่อนครูในการทำงานร่วมกันเป็นทีม สร้างมิตรภาพ<br>และความเป็นกันเองในการทำงาน ถ้อยทีถ้อยอาศัย รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย<br>ยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายอย่างเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน ไม่บังคับหรือกดดัน<br>ในการทำงาน ไม่เอาเปรียบและดูถูกกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจกัน พุดคุย<br>ให้คำปรึกษาให้ความเป็นพี่น้องกัน                                                |
| 2.5                                             | ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนทุกคนมีภารกิจในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนร่วมกัน<br>มีการมอบหมายงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>3. ด้านการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ</b>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3.1                                             | กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และมีโครงสร้างการบริหารงานที่<br>ชัดเจน จัดคนให้เหมาะสมกับงาน พิจารณาความถนัด ความสามารถ การทำงาน<br>ร่วมกัน ประสพการณ์ ความสนใจ เพื่องานที่ออกมาจะได้มีคุณภาพและบรรลุ<br>ตามเป้าหมาย                                                                                                                                                                           |
| 3.2                                             | ครูผู้สอนทำงานแบบระบบทีม เปิดใจที่จะช่วยทีมพร้อมพัฒนา มีความรัก ไม่อิจฉากัน<br>ประสานพูดคุยให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน มีการวางแผน กำหนดทิศทาง วิธีการ<br>ดำเนินงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ตัดสินใจและรับผิดชอบร่วมกันต่อการพัฒนาผู้เรียน<br>โดยรวม สร้างสรรค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน<br>ในการทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสร้างสรรค์ และประเมินผลงานร่วมกัน |

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

| ข้อที่                           | แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1                                                                                                                                                              |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3.3                              | ผู้บริหารโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน ใช้การสื่อสารที่มีคุณภาพ<br>สร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มองเป้าหมาย<br>ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ                                                                                  |
| 3.4                              | ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็น<br>อย่างเปิดเผย ไม่ตำหนิข้อเสนอแนะของผู้อื่นว่าไร้ประโยชน์ สามารถสร้างความรู้<br>จากประสบการณ์การทำงาน ร่วมกันหาวิธีการพัฒนางานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป                                                       |
| 3.5                              | สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทุกคนมีความสุขและให้ความสำคัญกับทุกคนโดย<br>เท่าเทียมกัน เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่บังคับ<br>ไม่กดดันในการทำงาน ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ถ้อยทีถ้อยอาศัย ปรึกษาหารือ<br>และเปิดใจยอมรับในสิ่งต่าง ๆ ไม่ดูถูกซึ่งกันและกัน |
| 3.6                              | สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของครูแต่ละคนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงาน<br>และการสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ                                                                                                                                                                               |
| 3.7                              | มีการติดตามประเมินผลของงาน มีการเสริมแรง กล่าวคำชมเชยเมื่องานสำเร็จ และให้<br>กำลังใจ ข้อเสนอแนะในการทำงานต่อไป                                                                                                                                                                     |
| <b>4. ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 4.1                              | มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง ด้วยเครื่องมือหรือ<br>วิธีการที่หลากหลาย                                                                                                                                                                                      |
| 4.2                              | สะท้อนผลที่แท้จริงในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเทียบตามมาตรฐานการเรียนรู้<br>ตามที่กำหนด                                                                                                                                                                                                 |
| 4.3                              | มีการนิเทศครู เพื่อช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการ<br>การสอนแก่เพื่อนครูด้วยความจริงใจมีความเป็นกัลยาณมิตร                                                                                                                                               |
| 4.4                              | ครูได้ทบทวนการปฏิบัติงานด้วยกัน และร่วมแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน ร่วมกันวิเคราะห์<br>ข้อมูลหลายด้านเพื่อปรับการเรียนการสอนที่เหมาะสม                                                                                                                                                    |
| 4.5                              | มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู จัดทำสารสนเทศและสะท้อนผลการวางแผน<br>ของครูตามแผนงานหรือโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง                                                                                                                                                          |
| 4.6                              | โรงเรียนนำผลการประเมินมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง<br>ใช้ระบบการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ (PDCA) อย่างต่อเนื่อง                                                                                                                                                         |

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

| ข้อที่                                   | แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>5. ด้านการสนับสนุน</b>                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 5.1                                      | ผู้บริหารโรงเรียนและครูส่งเสริมเครือข่ายผู้ปกครอง ครูในโรงเรียนร่วมกันพัฒนาเพื่อผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้รับการยอมรับ ชื่นชมจากผู้ปกครอง ครูในโรงเรียนและบุคคลภายนอก                                                                                                                                                         |
| 5.2                                      | ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการจัดตารางเวลาให้ยืดหยุ่นเพื่อให้ครูรวมกลุ่มเรียนรู้และปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ รวมทั้งเสริมสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการส่งเสริมให้ครูในสายชั้นและในกลุ่มสาระการเรียนรู้พบปะพูดคุยกันเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนมีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ |
| 5.3                                      | ผู้บริหารสนับสนุน จัดสรร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณอย่างโปร่งใส และปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ                                                                                                                                                                    |
| 5.4                                      | ผู้บริหารสนับสนุนเทคโนโลยีและให้ความสำคัญข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สะดวก รวดเร็ว พร้อมใช้งาน                                                                                                                                                                                                            |
| 5.5                                      | สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในระดับโรงเรียน ห้องเรียน และบุคลากรในสถานศึกษา บรรยากาศมีความเป็นพี่น้อง อบอุ่น จริงใจ ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน                                                                                                                                                                            |
| 5.6                                      | ผู้บริหารสนับสนุนการอบรม จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ประสพการณ์ร่วมกัน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน                                                                                                                                                           |
| 5.7                                      | ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาวิชาชีพ เป็นรายบุคคล รวมทั้งการสนับสนุนให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย เมื่อประสบความสำเร็จ                                                                                                                                                                                                     |
| <b>6. ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 6.1                                      | ครูผู้สอนมีโอกาสนำเสนอผลการสอน เรียนรู้ร่วมกันของเพื่อนครู และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การสอนใหม่ ๆ ทั้งด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการปฏิบัติงานของครู                                                                                                                                      |

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

| ข้อที่ | แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1                                                                          |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6.2    | ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพครู      |
| 6.3    | ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาการเรียนการสอน                                                                   |
| 6.4    | สนับสนุน ส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองทั้งภายใน และภายนอกสังกัด สนับสนุนการศึกษาต่อ จัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน กิจกรรมพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม และการประกวดแข่งขันทางวิชาการต่าง ๆ |

### อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน
  2. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ทุกแนวทางได้รับการยืนยันว่าใช้ได้จากผู้ให้ข้อมูล
- จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ทำงานร่วมกับครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นตัวอย่างในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิสระ มีอำนาจตัดสินใจในการทำงาน ลงมือทำงานด้วยตนเองอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญกับการทำงานของผู้ร่วมงานในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต้องการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของตนเองให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการ

ทำงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการกำหนดพันธะสัญญาร่วมกันโดยดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นและสร้างความสำเร็จให้แก่ผู้เรียน โรงเรียนมีการทำงานอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนทำงานแบบระบบทีมโดยมีวัฒนธรรมการทำงานแบบรวมหมู่ ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน สร้างความรู้จากประสบการณ์การทำงาน ร่วมกันหาวิธีการพัฒนาการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป โรงเรียนมีการตรวจสอบและให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ มีการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เรียน นำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินมาวางแผนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดำเนินการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้รับทราบอย่างชัดเจน นำข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์มาปรับปรุงพัฒนาการทำงานเป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ กำหนดระยะเวลา มีการจัดสถานที่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และจัดสรรปัจจัยอื่น ๆ ตามความจำเป็น และบริบทของแต่ละชุมชนให้เอื้อต่อการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างบรรยากาศของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ครูผู้สอนเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงจากงานที่ลงมือปฏิบัติภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นหลัก เรียนรู้ร่วมกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาตนเองเพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ได้รู้จักและเรียนรู้ตนเองอย่างแท้จริง มีเจตคติที่ดี และเห็นคุณค่างานของตนเอง และเมื่อพิจารณาในบริบทของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ความพยายามในการทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นงานส่วนหนึ่งของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีวัฒนธรรมในการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

สอดคล้องกับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (2561: 23) ได้กำหนดให้ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยครูได้รับการช่วยเหลือให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน ระหว่างโรงเรียนหรืออื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557: 100) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ที่สามารถทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงโดยที่มีเวลากับการ

เรียนรู้ในงานได้เต็มที่มากกว่าการเรียนรู้นอกงาน จะส่งผลให้เกิดการเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจ นักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ และประสบการณ์ตรงเช่นนี้จะเกิดการพัฒนาวิชาชีพและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้มากกว่า ด้วยเหตุของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ครูได้รับการอบรม นอกชั้นเรียนในวันนี้ อาจไม่สามารถใช้กับเด็กในบริบทของพื้นที่ตนเองหรืออาจเป็นองค์ความรู้ที่ล้าสมัยในวันต่อมา ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน คือ วิธีการและสิ่งที่ครูสอนกับความเป็นจริงในการเปลี่ยนแปลงของโลกและความเป็นจริงของนักเรียนยุคใหม่สวนทางกัน จึงเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสัญญาณให้ครูและโรงเรียนรู้ว่า วิชาชีพครูต้องร่วมมือกันรับมือการเปลี่ยนแปลงนี้โดยการพึ่งตนเอง เพื่อที่จะปรับตัวเรียนรู้ไปกับโลกและปรับตัวให้ไวกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 1) ที่ประกาศให้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป ซึ่งมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มินตรา ลายสนิทเสรีกุล (2557: 397-401) ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปภาวี พิพัฒลักษณ์ (2557: 164 - 166) ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จักรพันธ์ รัตนเพชร (2558: 116) ที่ศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ทุกแนวทางได้รับการยืนยันว่าใช้ได้จากผู้ให้ข้อมูล

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวทางนี้สามารถนำไปใช้พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้ เพื่อส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในหน่วยงานใดสังกัดใดนับว่าเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ สอดคล้องกับ Hord (2003: 24) ที่กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) มีความหมายในตัวเอง หมายถึง โรงเรียนที่ดึงเอาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพมาเรียนรู้ร่วมกันภายใต้สังคมที่สร้างขึ้นและได้รับการสนับสนุน ครู และผู้บริหารได้รับการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นและเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กัน เกิดการทดสอบแนวความคิด เกิดความท้าทายในการสรุปและแปลความหมาย และแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่ ๆ ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ มาร์ต พัฒผล (2557: 583 - 584) ที่กล่าวว่าความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูว่า องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหา และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดการพัฒนาในด้านความรู้ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจ การเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การที่ผู้สอนมีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็นคุณภาพของครูมืออาชีพ สมรรถนะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรมของผู้เรียน สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555: 134) กล่าวถึงความสำคัญของชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Community: PLC) ว่าเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก และสอดคล้องกับ DuFour R. (2004: 6 - 7) ได้อธิบายถึงความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในมิติของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จำเป็นต่อการสอนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการสอนทักษะชีวิตและทักษะการทำงานแห่งศตวรรษที่ 21 คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และเมื่อโรงเรียนเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน จะพัฒนาจนนำไปสู่การเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่ฝังลึกในโรงเรียนต่อไป

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลระยะที่ 1 การศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ควรนำไปเป็นสารสนเทศ เพื่อประกอบการวางแผนในการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดนโยบาย มีการประเมินที่มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน และปฏิบัติอย่างจริงจัง และผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ควรนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดในโรงเรียน วางแนวทาง ขยายภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในกลุ่มครูผู้สอน จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นการ เพิ่มศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระดับตัวบุคคล ระดับกลุ่มงานภายใน โรงเรียน ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. จากผลระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ทั้ง 6 ด้านนั้น ได้รับการยืนยันว่าใช้ได้ทุกแนวทาง ดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 หรือสังกัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง กัน สามารถนำแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ไปเป็นส่วนหนึ่งในการ กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาต่อไป

2. ควรมีการนำแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ทราบผลการนำแนวทางไปใช้

## เอกสารอ้างอิง

จักรพันธ์ รัตนเพชร. (2558). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี.

- ทิตินา แคมมณี. (2557). “ปลูกการสอนให้มีชีวิตสู่ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่,” ใน เอกสารประกอบ  
การประชุมวิชาการการพัฒนการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. หน้า 20 - 24. กรุงเทพฯ:  
สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปภาวี พิพัฒน์ลักษณ์. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมตาม  
แนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ปรินญาครุศาสตร  
ดุขภูมบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครู  
ประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุขภูมบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารุต พัฒนา. (2557). การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้. พิมพ์  
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มินตรา ลายสินทเสริกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้  
วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร.  
ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนต. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่  
เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 25(1)  
มกราคม - เมษายน: 93 - 102.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-  
สฤษดิ์วงศ์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและ  
บุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:  
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. (2561). แผนพัฒนาการศึกษาขั้น  
พื้นฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565). หนองบัวลำภู: สำนักงานฯ.
- DuFour, R. (2004). *What is a professional learning community. Educational  
Leadership*, 61(8): 6 - 11.

- Hord, S. M. (2003). **Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement.** Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size For Research Activities.* **Education And Psychological Measurement.** 30(3): 607 - 610.
- Rovinelli, R. J., and Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity.* **Dutch Journal of Educational Research,** 2: 49 - 60.